

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

<p>Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.</p> <p>Előfizetési díjakat és hirdeléseket az Országos Halászati Egyesület Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. emelet 215.) fogad ei.</p>	<p>MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN. Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$</p> <p>Allam! alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.</p>	<p>Verantwortlicher Redakteur: Dr. Emil Unger.</p> <p>Administration: Ungarischer Landesfischerei-Verein, BUDAPEST, Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.</p>
<p>Szerkesztőség: Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz. M. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Allomás.</p>	<p>HALÁSZAT — (FISCHEREI) FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.</p>	<p>Redaktion: Kgl. Ung. Versuchsstation für Fischereibiologie und Abwässerbe-seitigung, Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz.</p>

TARTALOM: Felhívás. — Meghívó közgyűlésre. — Az új kiállítási csarnok. *Kontur György.* — A Csallóköz történelmi hala. *Khin Antal.* — Mátyás király vizái. *Dr. Lukács Károly.* — Vizahalászat Tolnán 1800-ban. *Dr. L. K.* — Irodalom. — Könyvismertetés. — Társulatok. — Egyesületek. — Gyász esetek. — Ujdonságok. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: — Generalversammlung des Ungarischen Landesfischereivereins. — Die neue Fischereiausstellungshalle. — Der geschichtliche Fisch des Csallóköz. (Der Hausen.) — Die Hausen des Königs Mathias Corvinus. — Hausenfischerei in Tolna a. D. 1800. — Schrifttum. — Gesellschaften und Vereine. — Todesfälle. — Neuigkeiten. — Preisliste. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Meghívó

az Országos Halászati Egyesület f. évi március hó 29-én, határozatképtelenség esetében **április hó 6-án (szombaton)** délután 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában (V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. sz. I. emelet 124. sz. alatt) tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT

1. Elnöki bejelentések.
2. Igazgató évi jelentése.
3. Új tagok felvételének megerősítése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése; 1939. évi zárszámadások felülvizsgálata. (Alapszabályok 11. §.)
5. 1940. évi költségelőirányzat megállapítása. (Alapszabályok 19. §.)
6. Alapszabálymódosítás.
7. Titkár megbízatásának megerősítése. Választmányi tag választása.
8. Indítványok. (Nyolc nappal a közgyűlést megelőzően írásban nyujtandók be.)
Vendégeket szívesen látunk.
Budapest, 1940. évi március hó.

Dr. Tomcsányi V. Pál
elnök.

Ez a meghívó pótolja a névre szóló külön meghívót, mivel a lapot az egyesület minden tagjának megküldjük.

Az új halászati kiállítási csarnok.

A tavaszi mezőgazdasági kiállításokon 1932-től kezdve vesz részt a halászat. A pavillon, amely az 1929-es kaposvári kiállításra készült finom, merész alakjával, szép sötét színével valahogy árván állt a vásári forgalagban. A nagy érdeklődéshez képest, amelyet a halászat és főképp az élőhal bemutatása a kiállításon keltett, a hely kicsinek bizonyult.

A szélviharoknak kitett épület öreg tartó oszlopai megroskadtak és az utóbbi években csak a halászati felügyelőség szerető gondoskodása tette lehetővé a halászati kiállítást. Így felvetődött a gondolat, hogy egy új nagyszabású csarnok szolgálja a magyar halászat ügyét és az egyre nehezedő külföldi értékesítés következtében a pavillon a belső halfogyasztást is mozdítsa elő.

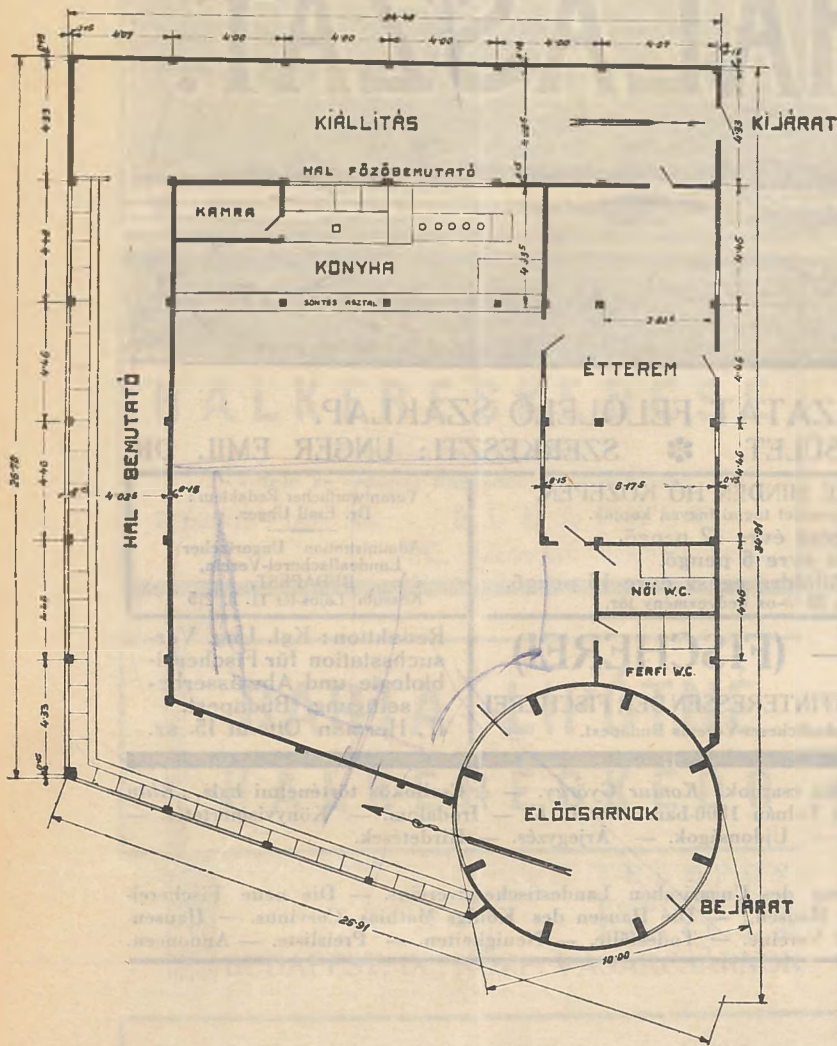
Az 1938/39. évi költségvetés tárgyalásakor az ekkori földmíveléi ügyi kormány megerőzt támogatója folytán 10.000 P-t, majd az ideai költségvetési évre újabb 10.000 P-t kaptunk. Ez volt a megvalósulás szilárd alapja.

Hallóssy Ferenc, aki a halászati kiállítást hosszú években át vezette s a kérdésnek legjobb ismerője, elgondolásait dr. Kiss Tibor műépítész, műegyelemi adjunktus művészeti tervében juttatta kifejezésre.

Az eredeti elgondolás szerint az új épület a régi pavillon mögött nyert volna elhelyezést. Ez a megoldás az eddigi zsúfoltságot nem csökkentette és terjeszkedési lehetőséget sem nyujtott volna. Dr. Konkoly Thege Sándor öméltóságának köszönhetjük, hogy a hibás megoldásra rámutatott és az új, szép tágas helyet ajánlotta a megépítendő II. körút kiindulásánál, kb. 40 méterre az eredeti helytől.

Már kezdetben szerencsénk volt az új terület kiválasztásánál. A helynek részünkre történő biztosításánál ugyanis

MEZŐGAZDASÁGI ÉS TENYÉSZÁLLATVÁSÁRON
ÉPÜLŐ ÚJ HALÁSZATI CSARNOK ALAPPJAJZA.

alig néhány nappal előttük meg a külkereskedelmi hivatalt.

A közbejött igen hosszantartó és rendkívüli hideg időjárás mellett is két szerencsés körülményről emlékezhetünk meg. Az egyik, hogy az építkezést sikerült január első napjaiban vállalatba adni. Ez a terminus, amint azt később láttuk, mondhatnám a legutolsó volt, mert így még a nagy hóesés előtt az összes anyagot megkaphattuk és a szállítás is megtörténhetett.

A második szerencsés körülmény, amit tulajdonképpen először kellett volna említenem, az, hogy vitéz Nagypál Imre építési vállalkozóban egy erőskezű, előrelátó és kitűnő vállalkozót sikerült kapnunk, aki az abnormális hideg idő és szokatlan nagy hó ellenére is mondhatnám keresztül erőszakolja az építkezést és ezáltal lehetővé teszi a kiállítást. Előrelátását az anyagbeszerzésnél is tapasztalhattuk, így a kavics lekötésénél és kiszállításánál mondhatnám az utolsó percben sikerült biztosítania az építkezés zavartalan menetét.

A vállalkozó az épület elkészítését olyan 30 munkanap alatt vállalta, amidőn a reggel 9 óraker mért hőmérséklet minusz négy foknál nem hidegebb. Jellemző volt az időjárásra, hogy január és február havának 49 munkanapjából mindössze 10 ilyen akadt. Február hó elejének néhány enyhe napját kihasználva, elkészült az alapbetonozás melegvíz adagolásával és az alapárok falának felmelegítésével. Majd február végén megindulhatott, az enyhébb időjárást kihasználva, a felfalazás, ami egy hét leforgása alatt elkészült. Számításaink szerint március 2-ára elkészül az épület felfalazása, március 6-ára a torony vasbeton oszlopai és a felső körülfutó vasbeton koszorú bauxit cementből, március 9-ére a torony ácsmunkája, március 16-ára a nyers épület és ha minden jól megy március 23-án átadható lesz az épület, amely fehérre meszelt nyersfalával

és vörös cserépfedésével idén az egyellen új épület lesz a kiállításnak.

A teljesítmény azonban csak úgy volt lehetséges, ha a vállalkozó a rendkívüli hideg időjárásban is nagy áldozattal dolgozott és az összes famunkákat, vasalást stb. előre elkészítette. Sokszor volt úgy, hogy minket is csüggedés fogott el, de reméljük, hogy most már a jó Isten segítségével mégis sikerül a fenti program betartása.

Az épület első berendezését tekintve, (lásd alaprajz) a 10 méter átmérőjű torony hálók, halászszerzők bemutatását szolgálja. Egy halászszerzők benyomását kelti a nézőben és itt oktató anyagot lehetőleg nem kívánunk szerepeltetni. A bejárat felett 20-22 m² hatalmas háló, tele színes halakkal, fogadja az érkezőt.

A régi halászi pavillonból emlékül megtartjuk a főtartó oszlopot és azt tervszerűen hálókval díszítjük. A közönség irányítása és vezélése céljából az út mentén egy hálósört kívánunk felállítani.

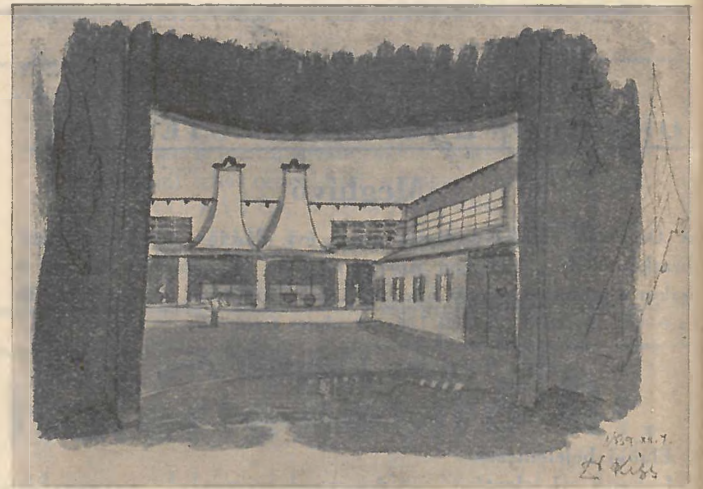
A toronyhoz csatlakozik az akvárium terem 4 m széles folyosója. Az akváriumokat a falkivágásban a napfénynek tesszük ki, úgy hogy azok kívülről is láthatók legyenek. Ebbe a terembe az akváriumokon kívül mást nem helyezünk, mert gyakorlatilag tudjuk, hogy az élőhal lekötői a közönség érdeklődését s ott más anyag úgy sem érvényesül.

A régi halászi pavillonban 24-26 akváriumot tudtunk elhelyezni, itt összesen 45 akvárium részére sikerült helyet biztosítani, az eredetileg számított 36 akvárium helyeit, mivel a tógazdaságok kiállító kedve, hála az új pavillonnak, igen nagy.

Corchus Zoltán 9, Magyar Tógazdaságok r. t. 12, Eszterházy Hitbizomány Tata 4, Sumonyi tógazdaság 3, a Felgyői uradalom 3, Illik Viktor 4, a Gödöllői Baromfitelep 2, a Soproni pisztrángos 4, a felvidéki pisztrángosok közül a jászói premontrai Prépostság 3 akváriummal, Tóth Kálmán (Velencei tavi halgazdaság) 2 akváriummal fog szerepelni. Végül kiállításra kerülnek a díszhalak is.

Az akvárium halanyag folytatásában a pisztrángkeltetés csinját-binját kívánjuk a közönségnek bemutatni. A keltető edények és vályuk egészen eredeti új anyagból eternitből készülnek. A pisztrángkeltetésnél a szempontos ikrát, az ikra kelését, szikzacskós ivadékot, valamint a zenge ivadékot a miskolci m. kir. erdőigazgatóság pisztrángos tógazdasága fogja szállítani.

Az épület harmadik szárnyán Nagymagyarország hatalmas 1: 200.000-es térképét helyezük el a tógazdaságok és

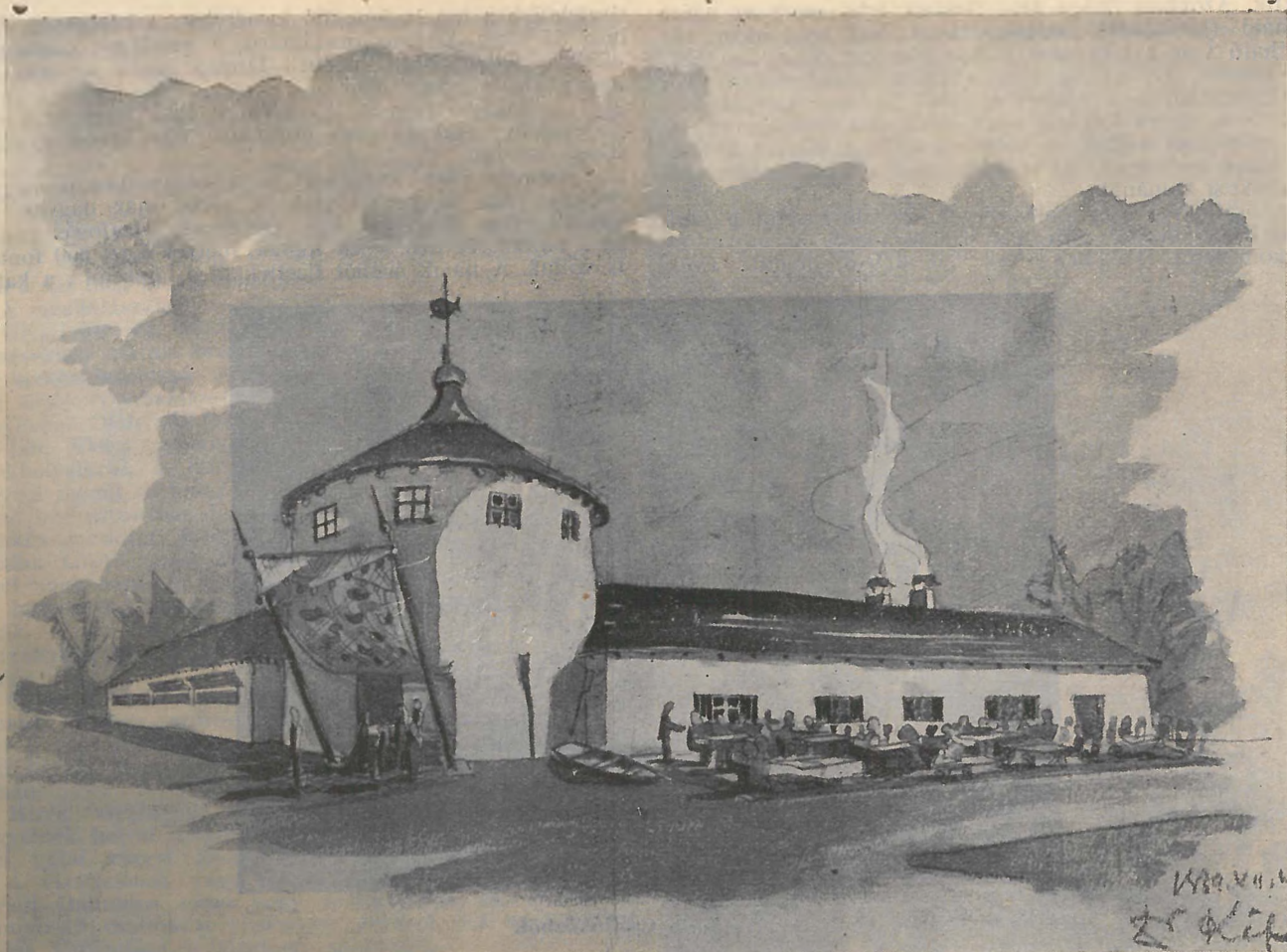

A halászi csarnok belső udvarának vázlatos képe

halászi társulatok feltűntetésével. Ezeket a falakon helyezük el a tógazdaságok számát és növekedését a halbehözatal és kivétel, a takarmány értékesítés, a nagybani pontyvárogódásait stb. feltűntető grafikont. A Balaton Halászi r. t., valamint Major János sportlógász cég is kiállításba helyezte megjelenését.

A grafikonnal szembea talál elhelyezést a kiállítás főérdekessége a halfőző bemutatón, amelyet a közölt alaprajzról eltérően még 6 méter üvegfallal növeltünk csak azért, hogy minél többen nézhessék ezt a halászi részt és hogy a szálkamentes pontyfilé és fogasfilé is bemutatásra kerülhessen.

Az egész kiállítást szervesen egészíti ki a halaskocsmahol Illik Viktor a halfőző bemutatón felcsigázott érdeklő-

Az épülő új halászat pavillon vázlatos képe.

dést kitűnő és olcsó halételekkel elégíti majd ki. A csárdát magyaros halászlai jelenetek teszik érdekessé.

Az épület által körülzárt védett udvar alkalmas lehet az érkező közönség elhelyezésére. De az épületnek a kocsmá előtti része déli fekvésénél fogva szintén előnyös erre, éppen ezért a 12 méter széles úttól az épületet 6 méterrel hátrább helyezzük el. Ezáltal sikerül megmenteni egy 8 méter hosszú és 4 méter széles fürdő medencét, amit kitűnően felhasználhatunk a konyha részére szükséges élőhalanyag tárolására. De a jövőben itt esetleg horgászversenyt lehetne tartani, ha pisztránggal kellően népesítjük.

Ezekután csak azt kívánjuk, hogy az annyi szeretettel, odaadással és bizony sok nehézséggel készülő halászlai pavillon az egész magyar halász társadalom méltó büszkesége legyen és elérje azt a célt, amit mindnyájan kívánunk.

Kontur György

A Halászlai pavillonra befolyt adományok:

Tóth Kálmán Velence	50.— P
HSumonyi tógazdaság	200.— P
Barta Lipótné Bpest	50.—»

Az adományokért ezúton mondunk hálás köszönetet, az összes adakozók neveit s az adományozott összegeket pedig a pavillonban is ki fogjuk függeszteni.

A Csallóköz történelmi hala.

Irtó: Khin Antal.

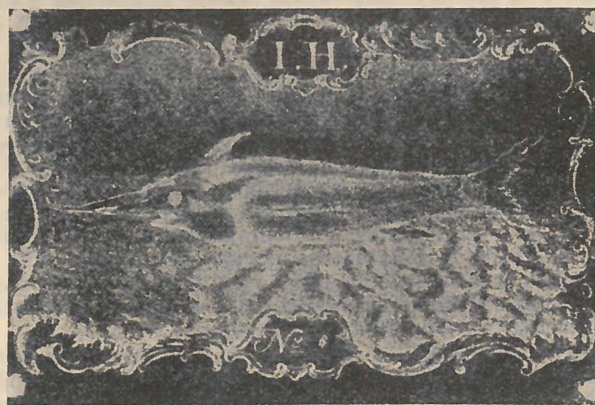
A halászlai egykor a magyarság nagy ősfoglalkozásai közé tartozott. A történelem láthatárán mikor felbukkan lovas nemzetünk, a pásztorkodás mellett nagy szerepet játszik a halászlai még mindig.

Az egyik, a legmegbízhatóbb arab író, akinek igen becses tudósítást köszönhetünk őseinkről: Ibn Rusta azt mondja róluk a IX. században, hogy a magyaroknak terjedelmes földjük van, mely egyfelől a Római-tengerhez ér (Fekete-tenger), melybe két folyójuk ömlik. E két folyó közt vannak a magyaroknak szállásai. A téli idő beálltával

a közelebbi lakók egyik vagy másik folyóhoz vonulnak s ott halászlaiznak, amíg a tél tart.

Ez a terület Levédia volt, a két nagy folyó közül az egyik a Don, a másik a Dnyeper vagy magyarosan a Deneper folyó.

Ezek mindegyikében ismeretes a viza, mert e halak szülőházája a Káspi-tó mellett a Fekete-tenger, ahonnan főlándorol azokba a nagy folyókba, amelyek belé ömle-

Régi vizakép. Rézmetszet a 18. századból. A halászmesterek jelvénye a ház ajtaján. A Khin-család használta.

nek, köztük a mi Dunánknak is leghíresebb hala volt. A halak valódi óriása ez az édes vizekben, mert sok méteres és sok métermázsás példányok is említetnek az oroszoknál.

Ma csak hírből ismerik a Csallóközben. Bár egyet még emlegetnek a szapi vizenjárók. Az ő bemondásuk szerint Szap és Ásvány között élne még egy óriási viza. Évekkel ezelőtt a halászok meg is fogták, de kénytelenek voltak elereszteni, mert már az életük forgott kockán. Az óriással elsüllyesztette volna csónakjukat, ha gyorsan el nem

eresztik. Azonban drága árat fizettek érte, mert az egész öregháló (kerítőháló) odaveszett. A hal még nem rég is látható volt a bagoméri Dunaágban egy szemtanú állítása szerint. Ez az ág volt a Duna szabályozása előtt a múlt században a csallóközi vizák kedvenc tartózkodási helye. Nem gyors folyású, mert ezt a viza nem szereti, de nagy mélységei voltak. A halászok állítása szerint 20 ölet meghaladó mélységek. Ma is ott vannak a legmélyebb részei a csallóközi Dunának.

A csallóközi öreg halászok emlékezte szerint a múlt század 60-as éveitől viza már ritkán akad! Ásványon és Bodakon felül. 1862-ben csak két drb-ot fogtak. Ezek

tiszteletére a ma is fennálló kastélyban a házigazda, Ákos-házi Sárkány Ambrus országbíró. A vendégek szeme-szája elállt a fényes bőjti halebéd láttára, lévén ugyanis bőjti nap a király érkezésekor.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem is igen kedvelte a vizát. A fejedelmi asztalra csak csallóközi viza került a számadások szerint.

Somorja város kuruckori jegyzőkönyveiben is meg van örökítve egy nagy vizafogás. A város már nagyon megszorult pénz dolgában. Egy szerencsés vizafogás rántotta ki a bajból. 12 drb. vizát fogtak, melyek közt 350 fontosak is voltak. A halak árából fizették ki a „porciót”, a katonai

Vejsze a Csallóközből.

sem voltak igen nagyok. 80 fontosak. Azóta nem fordult elő ezen a szakaszon a Dunának Dévényig, ameddig egykor az óriás hal fel tudott jutni.

Ásványon még a múlt század 70-es éveinek végén akadt egy 450 fontos példány, melyet karácsony előtt fogtak. A dunaszerdahelyi *halas* (halkereskedő) Bécsbe szállította. Ott előbb pénzért mulogatta s azután eladta. A legutolsó vizát vajkai halászok fogták a sülyi haláron három évtizeddel ezelőtt és 250 fontot nyomott. A csallóközi vizák nagy szerepet játszottak a történet folyamán. Az oklevelek és a feljegyzések az Árpádok korától a 18. század lő eréig) és énekükük Mindenese're nagy jövedelmét jelenítették, mert a sok bőjt miatt a halfogyasztásra jobban rá voltak utalva az emberek.

Csak ebből magyarázható IV. Béla király 1256-ban kelt oklevelének gazdag adományja az ausztriai Szentkereszt nevű kolostor részére, mely szerint évente 200 drb. vizát kaptak a barátok. Ez nagyon is tekintélyes mennyiség volt. Hogy súlyban mennyi lehetett, nem állapíthatjuk meg, de bizonyos, hogy a kolostor nem kapta a legkisebbeket. Ha csak állagban egy mázsát számítunk is egy darabra, akkor is 200 mázsa. Pedig a dunai vizák között 10 és fél mázsás is akadt. A 3-4 mázsás pedig gyakori volt. Ezt a mennyiséget azonban aligha ették meg a barátok, tekintve, hogy a nagy vizafogás évenként kétszer történt. Jórészt eladták s ez képezte egyik jövedelmüket.

Ezek Csallóközből származó vizák voltak, mert az Aranykert vizeiben állottak a legközelebbi híres vizafogó szűgyék, ahol királyi halászhelyek voltak és a szállítás is közelebről történhetett.

Hasonlóképp csallóközi vizafogókhól került ki a Bécsi Képes Krónika által megörökített 50 drb. azon hatalmas viza, melyet a gavallér magyar király, I. András Győr vidékén toborzó, inségbe jutott német kalonáknak juttatott, hogy megmentse őket az éhenvesztéstől.

III. Henrik császár serege pedig ellenség gyanánt jött hozzánk akkor. De mivel csakhamar meg kellett neki békülni, a magyar király megmutatta nagylelkűségét.

II. Lajos királyunk ama híres csallóközi halebédjét is ott szerepelték a vizák, (a mohácsi vész előtt közvetlenül) melyet Nagyszarván rendezett a király és menyasszonya

adót. A városnak ekkor nem voltak halásza. A vajkai halászokat hívták meg a vizahalászatra. A halászok között több nemes ember is szerepel, ami bizonyítéka annak, hogy a halászatot nem bízták csupán a szolga népekre, hanem a vitézi rendhez tartozók is újták s ez igazolja Ibn Rustah adatainak valódiságát is, hogy igenis a magyarság nagy tömegének foglalkozása volt a halászat még a történelmi korban is és — hogy a halászat az előkelő társadalmi osztály békés munkarendjéhez tartozott. A hatalmas Kátapán vagy Koppány nemzetség története szintén ezt igazolja. Ez az előkelő nemzetség, mely valószínű a vezető török

A vizafogó egyik fajtája a halászok elbeszélése után.

— talán onogor — törzshöz tartozott, mint hatalmas halászfamilia jelentekzik a Csallóközben a kereszténység első századaiban. E főúri család ősei halászok voltak, amit e nemzetségből származó Posár (ponty), Keszeg és Harcsa családok nevei bizonyítanak. Csak később kezdik használni a Kávai, Szakállasi és Véki előneveket. Birtokaik jórésze halászerület számos vejszével és szűgyével, ahogy a vizafogót nevezi a régi magyar nyelv. A magyar nomád-állam gazdasági életének fontos része volt a halászat, melyben elsőrendű szerepet vitt a vizafogás.

A vizahalászat szerszáma is ezt bizonyítja, mely ősrégi érdekes eszköze a halászatnak. Egyik volt a vizafogó szűgye vagy cége, a másik a vejsze. Ezeket úgy ajándékozták az Árpádok, mint egy várat vagy földbirtokot. Pl. a komáromi várispánnak a 13. században csak 200 hold földje van, de 17 vejszhelye. Csallóközben egyetlen példányát találtam még Szapon. Ennél sokkal erősebbek és nagyobbak

voltak akkor, mikor még vizát is fogtak vele. Ezek többel jövedelmeztek mint a föld, mert mint említettük, a halogvasztás nagy volt a bőjtök miatt a középkorban.

Ez a csallóközi példány feltűnően hasonlít az oszjári cégekhez (lásd a képet). Ugyanigy kisebb vízfolyást fog át, vesszőből készül, közepén kapuja van, ahová teszik a fogókészüléket, a *vörsét* (varsa). Régente az is vesszőből készült, mint az oszjári; ma fonálból.

Sok per folyik a középkorban ezekért a vizafogókért. Papok és világi urak, monostorok perlekednek s a királyok győznek igazságot tenni. Olykor egyveres összetűzésre is kerül a sor még papok között is.

A vizahalászatok mindig látványosság számba is mentek. Olyan híresek voltak, amint a mohácsi vész utáni feljegyzésekből tudjuk, hogy a bécsi udvar is lejön a csallóközi vizahalászatokra. Különösen híresek ekkor az esztergomi érsek vizahalászatái a csallóközi mai Aszód-pusztán környékén. Oláh Miklós esztergomi érsek leír egy ilyet 1537-ből. Ekkor úgyjukat is használták, hogy a vizákat rejtekhelyeikről, a mélységekből kiriaszták. Óriási zsákmányról beszél az érsek: 1000 drb. vizát említ. Nem lehetetlen, bár túlzottnak látszik. De nem kell épen mind mázsásokra gondolni. Esetleg lehetett más kisebb tokfajta is a halak között, amit az érsek vizáknak nézett. De épen-séggel nagy fogások, bár ritkán, de előfordultak a Dunán. Egy nagyhírű lóbb száz mázsás fogásra — bár nem vizák voltak — az öreg csallóközi halászok még emlékeznek. A vizahalászaton az udvarról mindig részt vett sok előkelő vendég is.

Miksa császárt annyira érdekelte, hogy 1566-ban fontosabbnak tartotta szórakozni a csallóközi vizahalászaton, mint a szorongatott Zrínyi Miklóst megsegíteni, aki élet-halál harcát vívta épen akkor Szolimán szultánnal Szigetvárbán.

Híres vizafogók voltak egykor Guta, Aszód, Szap szegvének helyei. Leghíresebb vizahalászok pedig a komáromi, gulai, ekecsi, izsai, nyárádsi halászok.

A vizafogónak vagy szegvének egy rajza fennmarad Marsili Danubius címu nagy munkájának IV. kötetében. Bizonyosan csallóközi vizalogást ábrázol. Ez az egyedüli hiteles ábrázolása a vizafogó szegvének.

A vizafogók hatalmas fagerendákból készültek, melyeket háromszög alakban vertek le olykor a folyó medrébe. Kettő között a viza bement, a harmadik pedig útját állta. Rajtuk horgok lógtak, melyek ficánkolás közben a farkával csapkodva beleakadt. A halászok lesték már és szigonyokkal vagy hatalmas horgokkal belévágva az állat testébe, ejtették zsákmányul.

A vizák megérkezését örök figyelték a Dunán. Innen a hal neve *örhal* is. Az örhalhelyeken hatalmas létraszerű gerendák u. n. *lajmák* voltak felállítva, melyek a parttól ferdén nyultak a víz tükre fölé. Onnét figyelték a vizák érkezését.

Egy másik fajtája úgy készült a szegvének, hogy cölöpöket vertek le a folyó medrében keresztül és középen kaput hagytak; a kapu nyílásához hatalmas vörsét (varsa) helyeztek s ebbe terelték a halakat. Ennek mintája kisebb alakban az említett csallóközi vejsze is. De volt külön vizafogó háló is, melyet röviden *vizahálónak* neveztek. Ez vastag fonálból készült, halásznévén *islegből*. Ezek a hálók jó drágák voltak. Érdekes történelmi adat maradt fenn erre az Anzsu-korból. Károly Róbert idején 6 vizahalért és hozzávaló 6 hajóért meg 2 jobbágy foglyul ejtéséért 60 márka ezüstöt kérnek a károsultak. Ez igen nagy összeg. Háromezer hold földet lehetett venni ekkor ennyi pénzért. Ez bizonyítja a vizahalászat jövedelmező voltát.

Ezért van a régi oklevelekben mindig a jövedelmek között néven is megemlítve a viza.

A középkori oklevelekből nem ismerjük a halak súlyát, de bizonyosan száz számar fordulhatik elő óriási példányok, mert még a mohácsi vész után is akadnak 8-10 mázsás darabok, pedig ekkor már a hajóforgalom élénkebb lesz a Dunán a török miatt. A naszádosok, a hadihajók népét ahogy akkor nevezik, állandóan cirkálnak a Dunán, riasztgatják a vizákat sőt később a törökkel együtt csapásai lesznek a vizahalászatnak.

Ugyanis gyakran megesett, hogy a császár nem fizette a katonákat. Nem volt se pénz, se posztó. Tehát a katonaság ott szerzett, ahol tudott. Így a naszádosok népe a halászatra veti magát. Halásznak ott, ahol jónak látják. Törvényt, máséval nem törődnek. Elsősorban persze a jól jövedelmező vizahalászatot üzlik.

Állandó is a panasz emiatt a királynál a halászok és a halászhelyek tulajdonosai részéről. De süket fülekre

Vizafogó - Marsili: Danubius Pannonico Mysicus c. 1726-ban. megjelent művéből.

találnak, mert segíteni a kormány nem tud, még ha akarna is. Olykor a törökkel versenyezve a halászokat is megfosztják zsákmányuktól a zsoldot nemkapó katonák.

A sok halász sokat pusztul. Nem kíméli a halállományt. A vizák megfognak a következő évszázadokban. Bél Mátyás a 18. században már mint ritkábban előforduló halakat említi a vizákat, melyet szerinte leginkább a vajkai halászok fognak. Már a babonás halak közé tartozik a viza, melynek megjelenése a csallóközi vizeken szerencsétlenséget jelez.

A vizák egykor élénk forgalmat jelentettek a külföldi kereskedelemben is. Szállították hajókon élve és szekereken hordókban beszóva a külföldre, ahol az előkelő konyhák kerestek élelmiszere volt.

Igy tudjuk, hogy nagyon kedvelték a lengyel és francia királyi udvarokban, a bécsin kívül a prágai udvarban, a német és lengyel püspökök háztartásában is.

A komáromi szekeresek még Párisba is eljártak ekkor. Egy kis vagyona lehetett szert tenni egy ilyen út fuvarjából.

A vizák pusztulását általában mégis a nagy hajóforgalom oka első sorban, kétségtelenül a Duna szabályozása fokozta, mely a vizáknak alkalmas, csendes mélységeket eltűntette.

A vizáknak még egy érdekes, régis jelentőségük is van.

A dunamenti ember lép életvilágában ők járulnak hozzá a vízi lényok meséjének kialakulásához. A rege szerint lavi rózsák között, mely Csallóközben ma is előfordul, a nádasok között éltek ezek a tündérek. Testük alsó fele halformában végződött. A Dunán jöttek föl a tengerről, úgy mint a vizák. A viza ugyanis sokszor fel-felvetette magát annyira, hogy félig kilátszott a vízből. A halászok azt mondják, hogy fölállt a vizen és körülnézett. A feje és a két mellső úszója látszott. Holdvilágnál vagy csillagos éjszakán az egyszerű ember ha meglátta, képzelete könnyen

alkotott belőle mesebeli lényt. A két mellső úszóját könnyen nézhetné emberi karoknak. Ha alábukott, a farkával csapkodta a vizet. A színe is hasonlít az emberi bőr színéhez.

Hogy a vizákkal kapcsolatos a *vizi leányok* alakja Csallóközben mutatja az is, hogy ezek is eltűntek már, mint a nagy halak az *Aranykertből*.

Szekeres gazdák régi viselete

Mátyás király vizái.

A félezredes jubileum évében érdekelni fogja «Halászat»-unk olvasóit az a külföldi, majdnem egykorú szerzőtől származó történeti adat, mely újabb világításba helyezi nagy királyunk különleges kedvtelését a halakban és halászatban. Hermann Ottó nagy művében (II. 107–108) — sajnos — kevés halászati vonatkozást találunk ebből a korból, Bonfini, Galeotti és Oláh Miklós közismert műveinek kivonatán kívül. Csak Kazay Albertnek — Majláth Béla eredeti okmányai közt talált — leveléből tudjuk, hogy Mátyás király igen szerette az «aszalt» pisztrángot.

Ernyey József nyugalmazott főigazgató úr szíveségéből egy nagyon értékes, gazdag tartalmú könyvrégiség jutott kezembe, W. H. von Hohberg báró 1687-ben Nürnbergben megjelent *Georgica Curiosa*-ja, két hatalmas in 4° kötetben. Ebben a halászatról és haltenyésztésről is ritka figyelemreméltó oktatások és rég elfelejtett történeti adatok olvashatók. Mátyás király vizáiról *Dubrovius* olmtüzi püspök 1552-ben kiadott tógazdasági szakmunkája alapján emlékezik meg a tudós báró, a következő sorokban:

«A bátor hős Hunyadi Jánosnak fia, *Corvinus Mátyás* magyar király maga is nagy örömet és gyönyörűséget (*grosse Freude und Ergetzlichkeiten*) talált a halastavakban. Abba a nagy tavába, melyet ő Tottis (Tata) vára mellett Magyarországon létesített, eleven vizákat hozatott át a Du-

nából és oda belehelyeztette őket; és egy alkalommal az ő második feleségének, Beatrixnak, Ferdinánd nápolyi király lányának, az ő unokafivérének, a pápai nunciusnak és sok más nála vendégségben volt cseh és magyar uraknak nem kevesebb mint *hatvan* élő vizát mutatott be ebben a halastóban».

Hohberg báró többször tett utazást hazánkban és — amint írja — sok helyen iparkodott a vizafogásról pontos leírást szerezní. A legtökéletesebbet *Puchaim* gróf komáromi várparancsnoknál*) kapta, egy 1679 júliusban a komáromi «Siget»-nél fogott 520 fontos, 4 és negyed rőfös gyönyörű viza rajzával együtt.

A vizahalászatról a várparancsnok felesége, szül. Hofkirchen grófnő maga készítette az itt látható rajzot, melynek jelmagyarázatát a következőkben adjuk a főúri szerző nyomán: «A a Siget a Vág és Duna közt. B. a halászkunyhók. C, a halászok, akik a hálót húzzák. D, a 80—90 öl hosszú háló. E, a hajóban lévő halászok, kik segítenek a hálót a szárazra vonni. F, a 8—10 mázsás viza. G, az 50—100 fontos tok (Dücke). H, a 30—40 fontos sörög (Schöreg). I, a *kecsegék*, melyek a vizát terelik (Störlein). K. halászok, akik a hálón kívül állnak. L. a nagy Duna. M, a nagy Vág. N, a régi erőd, hol a tábornok lakik. O, az új erőd. — A vizafogás márciusban kezdődik és július végéig tart; szeptemberben újra kezdődik és Minden Szentekig eltart. Leginkább Komáromnál a Szigetnél és Esztergomnál folytatják és mázsától 5—7, sőt 10 mázsáig is fognak».

I. B. Kunitz báróól nyert értesítés szerint az erős kötelekből készített «100 öl körüli hálóval fogják a vizát és amikor észreveszik, hogy a nagy hal be van kerítve, a hálót óvatosan a sekély felé vonják. A halászok alkalmat keresnek az ilyen halat a hasán újjakkal és körmeikkel kaparni és csiklandozni, ami ennek olyan kellemes, hogy csendesen fekszik és tetszés szerint hagy magával elbánni. Közben a halászok a vizának szaporán kötelet húznak a (hónalj) úszójától a száján keresztül, jól meghurkolják és ennélfogva a halat nagy erővel a szárazra húzzák.»

Jonstonus szerint a viza bőre olyan erős és éles, hogy nyársat is lehet rajta csiszolni; legszívesebben zsiros és iszapos fenekű vízben tartózkodik, miért is a halászok őt legkönnyebben ilyen helyeken fogják.

Hohberg báró a harsásról és fogási módjáról is érdekes részleteket közöl, ezekről talán egy más alkalommal közlünk egyet-mást.

Lukács Károly dr.

Vizahalászat Tolnán 1800-ban.

Előkelő és nagyműveltségű vendéget várt a paksi gyorskocsi-állomáson Festetics János gróf tolnai földesúr hintója és fáklás szolgája az 1800, év egyik októberi délutánján.

Este kilenckor érkezett meg a vendég a tolnai kastélyba, hol a vendéglátó gróf és családja körében pompás vacsora mellett sokáig tréfáltak és nevettek — írja az eleven utilevel névtelen szerzője *Bredetzky* Sámuel Bécsben megjelent németnyelvű, de magyar tárgyú topográfiai tanulmányorozatában. Másnap i dőöltésül a gróf úgy intézkedett, hogy valamennyien megszemléljünk egy dunai vizahalászatot, a ligetben ebédeljünk és a holdvilágos este téjünk haza.

Tolna mezőváros a nyugati, 20 öl magas partja mellett fekszik az itt hatalmas szélességű Dunának, Európa minden folyója királyának. A folyam közepén egy sor malom áll horgonyon. A tulsó part jegenyékkal, nyárfákkal, tölgyekkel és mindenféle cserjékkel van benöve, közöttük itt-ott halászkunyhók szerénykednek, fölöttük pedig ÉK felé Kalocsának, a második magyar érsekség székhelyének tornyai emelkednek.

Hangtalan csodálkozással álltam a part felett — írja tovább. Lábam alatt egy német hajó úszott a barbárok földje felé s több kivájt fatörzsből, melyek itt lélekvesztőnek (Seelentraenker) neveznek, vakmerő legények libegtek a víz tükreán, a derült égbolt alatt. At kellett kelnünk a vizen. Egy tágas ladik állt készen a házigazda és vendégei számára, egy másik a zenét és a konyhát szállította át. Több mint 3/4 óráig hajózáztunk a tulsó partra, amelyen a cseh muzsika hangjai és a halászok

*) *Puchaim* grófról és a többi komáromi várgrófról, akik a vizahalászatot főleg a bécsi udvar ellátására rendeztették, *Takáts* Sándor többször idézett tanulmánya is megemlékezik. V. ö. *Halászat* 1922. évf.

Vizafogás a „*Georgica Curiosa*“ c. Nürnbergben 1687-ben megjelent műből.

drivalgásai fogadtak. A folyó nyugodtan hőmpölygött, a szálló est nyugopien csendes volt s az alkonyuló ég visszfénye a viztükör nyugati szegélyét bíboros fénybe mártotta.

Megérkezésünk az egész embercsapatot mozgásba hozta, halászok rendbeszedték szerszámaikat, a szakács felállította konyháját a szabadban s a cserjés homályából harmóniák szálltak fel, melyek meg-megújuló visszhangzás után halkultak el a szélben beálló estében. A halászok egy nagy dereglyébe segítettek bennünket, melyen a hatalmas háló volt elhelyezve. Több száz öl hosszú ez a háló, középen kb. 25 öl széles s egy dőlgé mellett olyképp volt a hajón összehajtogatva, hogy egyetlen halász könnyen kiszórhatta; anyaga erős kendercérna és mind a szélén golyók függtek rajta; azon a szélén, mely a fenékre volt szállandó, ólomgolyók, a felsőn pedig fagolyók, azért, hogy a háló kellőképp kifeszülhessen és hogy a hajósok az úszókat kikérülhessék.

Hét halász szállt velünk hajóra, hat közülük evezett, egy pedig a hálót szórta el, mely a keleti parton meg volt erősítve. A halászok mind széles jókedvükben voltak, mert észrevették, hogy a vizet a közelben. Csendre intettek bennünket és egyenes irányban a nyugati part felé eveztek. Alig értünk a Duna szélességének kétharmadára, a halászok oly erővel kezdtek evezni ár ellenében, hogy a heves lökések már-már félelmet keltettek bennem. Ily módon egy hosszú ellipszis alakjában a víz felé eveztem nagy vízterületet kerítették be és 3/4 óras munka után ugyanarra a helyre tértek vissza. A dereglye megállt a parton, a most kiszórt hálót mindegyre összehajtották és a legközelebbi fogásra megint szépen rendben a hajóra halmozták.

Az éjszaka lassan-lassan szűkült a vízterület és a bekerített vizének a sekély part felé kellett húzódnia, hol már vágyva várták. Egy halász a nyakig érő vízbe ugrott, hogy a víz közeledtét lesse; mire reá is bukkant és egy ujjongó, harsogó „mégvén” (így a német szövegben) kiáltással valamennyiünket izgalomba hozott. Ekkor a másik halász is kijött a konyhából, ledobták ruháikat a vízbe, egy vastag kötéllel a vízbe ugrottak. A háló már a víz felé húzódtán össze volt hajtva, a hely már oly szűk volt, hogy a háló a sekély vízben könnyen elérhették. A víz nyugodtan állt sorsát, sőt a halászok vakargatása majdnem mervévvé tette; az éjszaka lehetséges nyílt számukra a halat áthurkolva hátra fordították és így lelkendező kiáltások közt a homokpartra vonultak. Itt már hatalmasokat csapdosott, míg végre víz hiányában erejét vesztette. Megcsodáltuk ezt a szörnyű nagy állatot, mely az ő nagy ereje mellett olyan buta volt, hogy megfogatta magát. A halászok becslése szerint legalább 250 fontot nyomott. A halászok a kötelet az első állkapcsán átvonták, hurokra kötötték és a vizet így újra a vízbe hurcolták, ahol addig élve maradt, míg a vásárt a halkereskedővel meg nem ejtették, mivel a gróf a halászatot ezeknek a halászoknak adta a bérbe.

A szerencsés fogás, az ég csillagos tisztasága, a muzsika hangja és a konyhájú büvös fénye mindnyájunkat örömmel töltött, mely minden arcon elevenen tükröződött és az irányuló lakomát vidor jókedvvel fűszerezte. Az első fogás a vízben készült, melyet borsos lében főztek; az itt élők „Halász”-nek nevezik ezt s a halászek (hibásan: belső részek) szerencséjéhez a török borsot (paprikát) használgatják. A halászek közül én is izlették nekem, de ilyen égető paprikaleveshez az én nyelvemnek nem volt kellő fogékonysága. A többi ételek jól meg voltak elkészítve s a pompás „Champagner” az érzelmeket oly nagyra hangolta, hogy mintegy földöntúli lényeknek véltük magunkat, amihez nagyban hozzájárultak a mi derék Amphionunk, mert ezek nekünk a legkedveltebb operák dallamait játszották. A zenehangok majd érzelmes adagióba olvadtak, majd kísérő zenéül szegődtek egy-egy áriához, melyet én egész hangból daloltam, majd ritmikus szárnyalással zsongtak az éjszakai dombok a legen át. A gyönyör túláradása végre is bágyadtunk s a pihenés utáni vágyra fordult. Épp abban az órában, amikor a telehold lebukott, ismét hajóba szálltunk...

A hangulatos utilevél még soká időzik Tolna, „Sexard”, a halászek nevezetességeinek, a selyemtenyészés, a dohánytermesztés és a termékek értékesítésének leírásával, de ez már bennünket kevésbé érdekel.

A dunai vízfogásról egyébként egy még régebbi magyar nyelvű, de német nyelvű könyvben, a *Korabinszky* féle 1778. évi *Manuscript*-ben is találtunk egy furcsasága miatt érdekes adatot. Azt írja, hogy a legjelentősebb vízfogások Paks mellett vannak, melynek vizét a komáromi halászok a kalocsai mellett elvezetik, — azután Földvárnál s még lejjebb Béliénél, hol a

Ovidius *Metamorph.* szerint Amphion, Zeus fia és Niobe férje, a kőestől kapott Ennek csodás hangjaira Théba kövei a kőestől állá épültek. Azóta Amphion a zene hatalmának szimbólus megzemélyesítője. L. K.

Dráva a Dunába ömlik. Akik vizát akarnak fogni, azoknak bizlonság okáért mezei eneknek kell lenniök, mert azeölt megfőtént, hogy némelyik halász az ő ruhájával e szörnyű nagy halaknak uszonyaiba akadt és nyomorultul elpusztult. A nagyobb példányok két, sőt három mázsát is nyomnak. —

A pozsonyi *Magyar Hirmondó* 1780. évfolyamában olvastam ezt a pesti hírt: „Április 4-én az erős szelek miatt nagy habokat hányó Duna két mázsa és 70 font nagyságú Vizát vetett ki a partra. Egy közel álló katona, fának vélvén, pajtásait segítségül hívá, hogy velek együtt a fütteni való fát elvigyék. Odaérkezvén, halat találának, melyet is, amint hanyatt fekszik vala, fejszével a hasán keresztül vágának. S midőn a kidőlt ikráján tsudálkoznának, farkával a Viza az egyik katonát ugy a Dunába tsapá, hogy több dolguk volt a társoknak, mintsem a halnak kifogásával. Melly m á' ugyan örömet oda adák a halásznak 5 aranyokonn”

Ugyancsak a *Magyar Hirmondó* egyik 1780 októberi számában olvastuk:

„A közelebbi múlt hónap elején Zemlir (Zimony) táján a Dunában való vízahalászat szokás szerént elkezdődvén, 17 napok alatt mintegy 30 nagy vizák fogattak, melyek közül ki három, ki négy mázsás, ki pedig még azon feylül edjnehány fontnyi vala. Az ikrája, melly a görögöknek szokott böjti étkek, a török mérték szerént oka-számra 4 vagy 5 márijásokon szokott árulattatni”. (Egy oka annyi mint másfél font, egy márijás pedig 17 kr., Belházy kulcsa szerint kb. 75 aranyfillér; vagyis egy oka 3 pengő, egy font 2 P, egy kg ikra tehát 4—5 pengő mindössze.)

A komáromi *Mindenes Gyűjtemény* 1790. évfolyamában a vizáknak és tokoknak vándorlásáról jelent meg egy oknyomozó közlemény:

„Igazi oka a bujdosásoknak a' lehet, hogy ezek a gyenge bőrű halak a férgek miatt nem maradhatnak nyáron a Fekete tengerben. Azért is, mihelyt a tavaszi meleg megsokasítja a férgeket a tengerben, seregenként odahagyják azt. Bár vigyázzon rá akárki figyelmetesen, mikor valamely Vizát vagy Tokot kifognak, meglátja, melly sok apró férgeseké légyenek a fejének bőrén. Ha pedig valaki nagyító üvegen vizsgálja fejüket, felette igen soknak találja ezeknek a férgeknek számukat. Bár próbálja akárki az ily kifogott Vizáknak fejeket vakarni; megtapasztalja, hogy szint olly örömet állják azt, mint a balhás ebek a vakarást. Ezek az apró férgek meglepven a Vizáknak fejeket, mindjárt a tavasz kezdetén a Fekete tengerben: nem maradhatnak ott a nagy viszketőségnek miatta, s azért úsznak szüntelen a folyó viznek ellenébe, mert ez a híves és sebes víz néminemű vakartsálsá helyett szolgál ő nékiek. Ha tsak el nem fogattatnak, mindaddig fellel sietnek, valamíg ezektől a férgektől meg nem szabadulnak. Azok pedig nem vesznek el elébb, hanem ősz kezdetével, amikor ők is, nem levén már a vakartsálsá szükségek, s érezvén talám a viznek hívesedését és az ivásra való szükségeket, hazájokba vissza térnek. Ez a viszketőség, nem pedig az ostobaság okozza azt is, hogy ezek a 6, 7 s 8 mázsát nyomó Vizák olly könnyen engedik magokat kifogattatni. Mihelyt észreveszik a halászok (a komáromiak jól értenek ehhez), hogy Viza van hálójokban, tsendesen viszik azt a part felé, s mikor addig viszik, hogy már a Duna gázolható, akkor egy közülük bémegey a Dunába, honalljig vagy nyakig való vízbe, megfogja a Vizának fejét s a nála lévő kötelet rá hurkolja, s a többieknek segítségét által a partra kihúzza. Komáromig és Győrig minden esztendőben sok Vizák eljönnek, s feltéven, hogy ezek a Fekete tengerből március első napján indultak ki, így 7 hónapok alatt utazván, minden nap több utat tettek két német mérföldnél”.

A bécsi *Magyar Kurir* 1795. évfolyamában közli azt a Szegedről július 15.-én beküldött hírt, hogy: „E mostan folyó hónap kezdetén 5 nap alatt 123 Tokot fogtak ez ide való halászok a Tisza vizében, ami igen ritkán szokott megtörténni”.

Az ilyen és hasonló víza- és tokfogások a múlt század óta hazánkban teljesen megszűntek. Nem a folyamszabályozás, hanem a Vaskapu munkálatai, sem pedig a sűrűbb hajóforgalom, hanem ama sajnálatos körülmény folyományaképpen, hogy ezek a nemes, finom halak általában erősen megfagyatkoztak az al-dunai rablőhalászat miatt. A románok olyan intenzív halászatot folytatnak az Acipenseridák minden fajára, főleg az ikrák miatt legértékesebb vizára és tokra, annyira elzárják minden eszközzel a mi vizeinkre való feljöveteleket, hogy előbb-utóbb maguk is csak történelmi emlékszámba menő forrásokból fogják a hajdan való szerencsés víza-, meg tokfogásokat emlegetni.)

L. K. dr.

¹⁾ Az Acipenseridák megfogatozásáról Unger Emil szerkesztőnk írt tanulságos cikket a *Halászat* 1922. évi júliusi számában. A vízfogások korábbi irodalmáról v. ö. *Halászat* 1939. dec.-i számában közölt történelmi adatgyűjtésünk jegyzetét.

Irodalom — Könyvismertetés.

Heuschmann Otto: Die Schleienzucht. — Demoll-Maier: Handbuch der Binnenfischerei Mitteleuropas. IV. kötet. 663-722. oldal, 13 szövegképpel. Stuttgart, 1939.

Miképpen a ponty, úgy a roszonsági körébe tartozó compó esetében is alig beszélhetünk még igazi tenyésztésről. Ez még itt is inkább a tógazdasági felnevelés és szaporítás állapotában van. A legutóbbi időkben *Probst* kísérletei joggal kecsegtetnek reménnyel. Neki u. i. sikerült a pisztrángtenyésztésnél alkalmazott mesterséges megtermékenyítést egyes pontyféléken, így a compón is eredményesen kipróbálni. Kétségtelen, hogy az igazi, vagy kiválogató tenyésztésnek még nagy nehézségei vannak, azonban már az eddigi kísérletezések is feljogosítanak arra a reményre, hogy rövidesen sikerülni fog kiválasztott egyének szaporítása és ezzel meg lehet majd vetni a minőségi, gazdasági szempontból is magas színvonalon álló compótenyésztés alapjait. Addig is be kell érünk az eddigleg szokásos tógazdasági szaporítási és felnevelési módszerekkel. Ezeket írja le *Heuschmann* fent megnevezett alapos tanulmányában. A vad compó természetrajzi jellemzése után behatóan foglalkozik a tógazdasági tenyésztés részleteivel, u. m. a compós tó gondozásával, az ivadékkal, lehalászással, táplálással, növekedéssel és teletteléssel, végül pedig a természetes vizekbe telepített compó-népességek viszonyaival és gazdasági jelentőségével.

A munka történeti fejtegetéseiből és a tenyésztés piaci szempontjait tárgyaló fejezetekből érdekesen világlik ki, hogy a tenyésztőnek számos nehézséggel kellett megküzdenie, míg a compót piac kedvelté tehetette. Régen a közönség előítélettel viseltetett a compóval szemben, húsát élvezhetetlennek, sőt mérgezőnek tartotta. Pedig a megfelelően elkészített compó jóízű és egyáltalán nem káros az egészségre. Egy másik nehézség más halak piaci versenye, viszont az is kétségtelen, hogy még a század elején, az vezetelt a compó «elfeledésére», hogy a pisztrángtenyésztők nem tudták a piacot kellőképpen ellátni adagnagyságú pisztrángokkal. Ennek következtében igen kifizetővé vált az adagnagyságú compók piaci elhelyezése. Egy időben olyan nagy volt a kereslet Németországban, hogy a piac nem tudta ellátni a közönséget belföldi compóval. Az ennek következtében előállott külföldi compóbehozatal pedig később erős versenytársává vált a compótenyésztésnek. A compó valósággal «divatbajlott» s már-már a pontytenyésztést is veszélyeztetni kezdte, annál is inkább, mert úgy vélték, hogy a pontytenyésztési módszerek minden további nélkül itt is alkalmazhatók. A tapasztalatok végül is a compótenyésztés piaci kiegyensúlyozódására vezettek. Ma a compó a halgazdaságokban is kitűnő kiegészítője a pontynak s úgy élvezhetősége, mint ára tekintetében is a ponty és a pisztráng között áll. A német fogyasztó 200-300 g-os (adagnagyságú) compót kíván s ezért a tenyésztés legfontosabb kérdése is az, hogy miként és, mennyi idő, alatt nevelhetők fel ilyen nagyságúra. Az utóbbi időkben már sikerült elérni, hogy kétnyaras compók 90%-a megfelel a kívánt 250 g átlagsúlyú adagnagyságnak.

A compó, mint mellékhal, igen jól bevált a pontyos tógazdaságokban, de a pontyval a versenyt mégsem veheti fel. Előnye, hogy lenyészléseivel a tó intenzívebben kihasználható, de az is, hogy betegségektől nem szenved annyira s amikor a pontytermelés ilyen okból csökken, átmenetileg a piacon helyettesítheti is.

Hazánkban más a helyzet. A pontytenyésztés nálunk egyrészt a természeti viszonyok, másrészt pedig a törzsanyag minősége folytán abban a helyzetben van, hogy a compótenyésztést háttérbe szoríthatja. De az is bizonyos, hogy a vizek fenekén lebegő, szükség esetén azonban mégis, eleven mozgással tovaúszó compónak a magyar vizek különösebb gondozás nélkül is nagyon jól megfelelnek.

Dr. Rotarides Mihály.

Unger, Emil: Die Zucht des Zanders in Karpfenteichwirtschaften und in freien Gewässern. Mit Anhang: Die Welszucht in Teichwirtschaften und Der Sterlet in Karpfenteichen. — Demoll-Maier: Handbuch der Binnenfischerei Mitteleuropas. IV. kötet. 723-748. oldal, 1 térképpel, 2 táblával a szövegben és 12 táblán 36 képpel. Stuttgart, 1939.

A magyar fogas mindenképpen rászolgált arra, hogy méltatlanság egy olyan egyedülálló kézikönyvben, mint a «*Demoll-Maier*» a legilletékesebb szerző tollából megjelenjen. *Unger Emil* munkája a süllő tenyésztésének leírásán

kívül felöleli mindazokat a tudnivalókat, amelyekről a tógazdaságnak hasznos tudni valója van. Megmarad az a fogas név eredetét és jelentésének változását mind a mai napig. Külön fejezetben foglalkozik a süllő tógazdasági alkalmazhatóságával. Ez utóbbi szorosan összefügg egyrészt a természetrajzával, másrészt pedig az értékesítési szempontokkal is. Nem kisebb kérdést kell itt eldönteni, mint az, hogy a fogassüllő tógazdaságokban, mint járulékok, versenyre kelhet-e más járulékhalként alkalmazható fajokkal, nevezetesen a csukával. Szerző lépésről lépésre haladva biológiai megfigyelések alapján dönti meg azokat az érveket, amelyek a süllő alkalmazása ellen szólanának.

Első évben planktonevő s a 2-3 nyaras állomány főként a nem hasznosítható apró halakat fogyasztja. Ez szemben a csuka második életévében már a hasznos halállományban is kárt tehet. A süllő különösen az alföldi lassan folyó vizeiben és sekély tavakban otthonos, amelyen a törpe plankton és a lebegő szerves törmelékanyag miatt csekély állásfoglalásúak. Szemének alakítása arra képesíti, hogy itt is könnyen megtalálja táplálékát. Tiszta vízben természetesen még jobban lát, de itt a táplálék kisebb sűrűségű s ezért nem fejlődik olyan jól. Természetes, hogy mint magas árszínvonalú hal, az értékesítés szempontjából is gazdaságosabb a csukánál. Pontyos tógazdaságokban a csuka és süllő nem férnek meg egymás mellett, de nagyobb természetes vizekben, minthogy ivási és táplálkozási viszonyaik nem egyformák, együtt is megélnék. A süllőnevelésnek különösen olyan pontyos tógazdaságokban van helye, ahol a csuka a hasznos tenyészállományban kárt tehet.

Megkülönböztetünk igazi vagy kiválogató süllőtenyésztést, amidőn elkülönítve tartott szülőegységeket ivatunk le és ivadéknevelést vagy gondozást, illetőleg szabad vízbe benépesítést süllőivadékkal. *Unger Emil* tanulmánya részletesen foglalkozik mindkettővel, de nem kevésbé érdekes a munkához fűzött függelék két fejezete, melyekben tógazdasági harcsatenyésztést és a kecsge pontytavi jelentőségét írja le.

A harcsát különösen azokban az országokban becsülik, ahol nincs angolna s mindkettő iránt ott, ahol ritkább bizonyos, természetesen indokolatlan undorral viseltetnek. Az angolna a dunai államokban a ritkaságok közé tartozik. Itt a harcsa járulékhalként való alkalmazásával már régóta kísérleteztek. A kiválogató tenyésztésnek egyik nehézsége az, hogy a nemek nagyon nehezen különböztethetők meg egymástól, a másik pedig, hogy a lárvák nagy részét elfogyasztják a pontyok, ha a leívatás pontyos tóban történik. Ezért ennek mindig olyan kisebb tavakban kell történnie, ahol más halak nincsenek. A nagyrészt *Corchus Zollantól* származó tapasztalatokat széles körben alkalmazták s *Unger* szerint ma több tógazdaság bocsát áruba telepítésre alkalmas nagyságú harcsaivadékokat s alig akad olyan, amely ne alkalmazná a harcsát járulékhalként.

Néha a kecsge is alkalmazzák pontyos tavakban növekedése azonban itt is, éppúgy mint a folyókban, igen lassú. Alkalmazásának akadálya, hogy a tógazdaságokban megnevelni ugyan, de nem lesz ivarérett. Ezért főként folyómenti tógazdaságokban válik be, ahol telepítésre alkalmas példányok könnyen beszerezhetők. A tógazdasági kecsge nem olyan jóízű, mint a dunai vagy tiszai. Ennek az oka, hogy itt nem kell annyi erőt kifejtenie, mint folyóvízben, túlzásig válik, izomzata elfajul. Ezen a tógazdaságban úgy segítenek, hogy sokáig tartják őket teletelőben, miért is kissé lesóványodnak és élvezhetőbbé válnak.

Unger Emil tanulmánya nem csak a külföld számára nyújt érdekes tájékoztatást, de a magyar halasgazda is haszonnal fogja olvasni.

Dr. Rotarides Mihály.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület f. évi február hó 26-án tartott választmányi ülését, amelyen

Jelen voltak:

Tomcsányi V. Pál ny. miniszter, elnök, Corchus Dezső, Corchus Zoltán, dr. Goszthony Mihály, Illik Viktor, Kovács Miklós, ifj. Meszlényi Pál, dr. Raskó Pál, dr. Schulman Emil, vitéz Szredesy Imre, dr. Unger Emil választmányi tagok, Heincz Pál igazgató, Hallóssy Ferenc és Kontu György titkárok.

Távolmaradásukat kimentették: Répássy Miklós ny. Illamtitkár, alelnök, Antalffy György, Báldy Bálint, gr. Festetich Sándor, dr. Maucha Rezső, Nyáry János, dr. Paluzsa László, Ribliánszky József választmányi tag urak.

Tomcsányi V. Pál elnök az ülést megnyitja, üdvözlő a megjelenteket. Előadja, hogy az eredetileg f. hó 13-ára kitűzött választmányi ülést rossz időjárás és a közlekedési nehézségek miatt nem lehetett megtartani. Az elnök felkéri az igazgatót, hogy a tavaszi mezőgazdasági kiállításon létesítendő új halászati pavillon építkezését ismertesse.

Heincz Pál igazgató vázolja mindazokat a nehézségeket, amelyek a zord időjárás, az anyagbeszerzés és szállítás körül eddig felmerültek. Mindazonáltal az eddig igen kedvezőtlen körülmények között végzett munkálatok ellenére minden reménye megvan arra, hogy a március hó 30-án kezdődő mezőgazdasági kiállításra az új halászati csarnok elkészül.

Igazgató ismereti a nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszter úr 200905/1939 számú rendeletét, amelyben jóváhagyta a halászati pavillon terveit és építkezését, végül az építés elvégzésével az országos halászati felügyelőséget bizta meg. A halászati csarnok építési tervét a rendelet szerint a pavillon és a kiállítási anyag felújítására kell fordítani.

Az igazgató jelenti, hogy az előző választmányi ülésen hozott határozat alapján Illik Viktorral a szerződés megkötötték, ki az 5000 P-ös évi évi hozzájárulást már is beletette a szerződés a halászati elkészítésének bemutatása és elcsó. Izzete: kiszolgálása útján a halfogyasztás emelésének ügyét szolgálja. (Egy adag halászlé 40 dkg. halból készül és ára 65 dkg. nagybani ponty áránál magasabb nem lehet). Fentiekben kívül kívánatosnak látszik, hogy drágább és más finom halétel elkészítése is bemutatásra kerüljön. Eppen ezért az eredetileg 8 m. hosszú bemutató részt 6 méterrel kibővívelük, ami a látogatók torlódását is csökkenteni fogja. A bemutató helyiség bővítésével mód lesz arra, hogy a szállakamentes pontyfilé és a fogas filé készítése is lemutatásra kerüljön.

Illik Viktor közele magát, hogy adagonként 1, illetve 10.000 halászlé adagon felül 2 fillért fizet az egyesület pénztárába halpropaganda céljára, feltéve, hogy a halat szállító cég is kg-ként legalább 2 fillért fizet hasonló alapotlálására.

Felolvasatott a propaganda bizottság jegyzőkönyve, amelynek tárgya a 28.000 P. értékű halászati kiállítási csarnok vállaltbaadása.

A vállalkozó vitéz Nagypál Imrének, a szerződés első részletét a földművelésügyi minisztérium által rendelkezésre bocsátott 10.000 P-t, a munka megkezdésekor, illetve az összes építési anyag kiszállításakor, január hó 18-án az egyesület kifizetel.

A külkereskedelmi hivatal alelnöke értesítette az egyesületet, hogy a halászati pavillon építkezéséhez a hivatal 2000 pengővel járul hozzá. A külkereskedelmi hivatal adománnyát az egyesület megköszönte és kérte az összeg átutaltatását.

A Halászat február hó 15-iki számában a választmány halászati társadalomhoz fordult a mezőgazdasági vásár kerületén létesítendő új halászati csarnok építkezésének anyagi támogatása céljából. Mint első adakozó a Magyar Tőzsgazdaságok r. t. 3.000 P-vel, Corchus Zoltán és Dezső 500 P-vel indította meg az adakozók sorát. Annak ellenére, hogy a Halászat szaklap felhívása csak néhány napja jelent meg, már is csatlakozott az adományokhoz Tóth Kálmán Velencei halászati bérlő 50 P-vel, és a Sumonyi tőzsgazdaság 100 P-vel.

A választmány az adományokért köszönetét nyilvánítja. A csarnok berendezésére előirányzott 7000 P. terhére az alábbi munkálatok fogantatóitnak:

Akváriumok festése, javítása és üvegezése kb.	1400 P
Munkásoknak fizetendő bokrétá jutalom.	280 P
Akváriumok közötti szélvédő kb.	400 P
Konyharadó betonozása.	160 P
Halbemutató helyi és növeése, tervmódosítás.	690 P
Halatároló medence (4x8 m.) javítása.	170 P

A tervekre, kivitelezésre és engedélyezésre fizetendő összeg levonásával így a 7000 pengőből belső berendezésre mindössze 1500 P marad.

Kontur György ismereti, hogy az élőhal bemutatásra felszólított 20 tőzsgazdaság közül 11 résztvevő jelentkezett, akik 45 akváriumot igényelnek a tavalyi 24-26 akváriummal szemben. Az igénylők az alábbiak:

Corchus Zoltán Biharugra	9 akvárium
Magyar Tőzsgazdaságok R. T.	12 "
gr. Esterházy Hitbiz. Társ.	4 "

Soproni kir. Fegyintézet (pisztráng)	4 akvárium
Illik Viktor Ujpest	4 "
Sumonyi tőzsgazdaság	3 "
gr. Károlyi László örökösök Felgyő	3 "
Jászói Premontrei Vend (pisztráng)	3 "
Gödöllői m. kir. Baromfitelep	2 "
Velencei-tavi halgazdaság (Tóth Kálmán)	2 "
Wilhelm Endre (diszbal)	3 "

Összesen: 49 akvárium

Kontur György ismereti az OMGE átiratát, amelyben közölte, hogy az idei tenyészállatvásár március hó 30-ától április hó 7-ig fog megtartatni. Felkéri az országos halászati felügyelőséget és az egyesületet, hogy a nagy népszerűségnek és látogatottságnak örvendő halászati kiállítással az idén is működjön közre. A kiállítási anyag díjazását és bírálatát ez alkalommal is az érdekelt tényezők belátására bízza.

Tomcsányi V. Pál, Corchus Zoltán, Raskó Pál dr., Schulmann Emil dr. és Heincz Pál hozzászólása után a választmány elhatározza, hogy a kiállítási kedv és a tenyészési nemes verseny előmozdítása érdekében a díjazást beveteli.

A választmány felkéri Heincz Pál igazgatót, hogy a földművelésügyi minisztérium, az OMGE, a külkereskedelmi hivatal, halászati felügyelőség és az egyesület részéről történő díjak adományozása ügyében eljárjon.

A választmány bírálati bizottsági tagokul felkéri Répássy Miklóst, dr. Unger Emilt, vitéz Illésy Zoltánt, és Heincz Pált.

Illik Viktor halászcserda bérlő a halpropaganda érdekében felveti a halételek receptjeinek kérdését.

Hallóssy Ferenc és többek felszólalása után a választmány úgy határoz, hogy az 1937 évi édesvízi kongresszusra készült szállakamentes pontyfilé elkészítését ábrázoló képesfüzetet fogja újra nyomtatni. Ennek a füzetnek tavaly is nagy népszerűsége volt és a néhány száz példányt 10 filléres áron rövid idő alatt szétkapkodta a közönség.

A propaganda füzet előállítási költségei hirdetésekben és a 10 filléres eladási árból fog fedeződni. A füzetrel kapcsolatos részletkérdéseket Kontur György a propaganda bizottsággal közölni fogja.

A választmány a halászati pavillonnal kapcsolatos összes kérdéseket egyhangúlag jóváhagyólag tudomásul veszi.

Kontur György ismereti a hízlalási hitel kérdését. A földművelésügyi minisztérium a külkereskedelmi hivattal egyetértve 5.000.000 P-ös hízlalási hitelkeretet létesített. A külkereskedelmi hivatal szerint ez a hitel esetleg a haltermelőkre is kiterjeszhető. Tekintettel arra, hogy a hitel megszerzése a hal leköltése stb. miatt bizonyos fokig nehézkessé teszi az eljárást, a választmány a maga részéről a kérdéssel érdemben nem kíván foglalkozni.

Heincz Pál bejelentette az igazgatói tisztségről való lemondását és kéri a felmentését.

A választmány a lemondást nem fogadja el és felkéri az egyesület Elnökét, hogy a földművelésügyi miniszter úrnál hasson oda, hogy az egyesület vezetésében nevezett továbbra is közreműködhesse.

Hallóssy Ferenc 1939 évi szeptember hó 15-iki lemondása alapján kéri a titkári és pénztárosi teendők alól való felmentését és maga helyett Kontur Györgyöt ajánlja.

A választmány nagy sajnálattal veszi tudomásul Hallóssy osztálytanácsos úr lemondását. Eddigi kiváló értékes szolgálatait megköszöni és reméli, hogy a jövőben mint a választmány tagját üdvözölheti és így az egyesület működésétől nem fog elszakadni.

Az egyesület **Kontur Györgyöt** egyhangúlag megbízta Hallóssy helyett a titkári és pénztárosi teendők ellátásával. Az új titkár a megbízatást elfogadja és a bizalmat megköszöni.

Az **Elnök** indítványára a választmány behatóan megvizsgálja a választmányi tagok létszámnövelésének kérdését különös tekintettel a Felvidék és Kárpátalja visszatérésére és a nyitvizi halászati társulatokra.

dr. Goszthony Mihály a választmányi üléseken rendszeresen távolmaradó tagoknak régebbi határozat alapján való felmentését javasolja és így kívánja az új tagoknak a választmányba való felvételét. De nem zárkózik el a választmányi tagok létszámának növelésétől sem.

Dr. Schulmann Emil előadja, hogy amint a Felvidék és Kárpátalja visszatérésekor a képviselőház létszámát is megfelelően növelték, ugyanilyen indokolással a választmány létszáma is szaporítható.

Több választmányi tag javasolja, hogy a kihalászok

évi tagdíja 6 pengőre mérsékeltesse, ezzel szemben a tógazdaságok a jövőben holdak arányában emelkedő tagdíjat fizethetnének.

A választmány a tagok létszámának emelése és az alapszabály módosításával kapcsolatban bizottságot küld ki, amelynek tagjai Répássy Miklós, Corchus Zoltán, dr. Paluzsa László, dr. Unger Emil, Heincz Pál és Kontur György. A bizottság a március 29-én a közgyűlés előtti választmányi ülésre kész javaslattal lép.

A választmányi ülés az igazgató javaslatára elhatározza, hogy az évi rendes közgyűlést március hó 29-én 6 órára, (előzetesen 5 órakor választmányi ülés) határozatképtelenség esetén április hó 6-ára szombat délután 6 órára hívja össze.

Tárgysorozat:

- Elnöki bejelentés
- Igazgató évi jelentése
- Új tagok felvételének megerősítése
- Számvizsgáló bizottság 1939. évi jelentése
- 1940. évi költségelőirányzat
- Alapszabály módosítása
- Titkár megerősítése és választmányi tag választás
- Esetleges indítványok

kmf.

Kontur György
jegyzőkönyvvezető
titkár

A választmányi tagok létszám-emelése és alapszabálymódosítási kérdések:

A fenti kérdést, amely szerény véleményem szerint az egyesület érdekében jelenleg igen fontos, engedlessék meg hány adattal alátámasztani.

A választmányi tagok létszámának emelését indokoltá teszi:

1. A Felvidék és Kárpátalja visszatérése,
2. A nyíltvízi halászati társulatok bekapcsolása.
3. A sporthorgászat jelentősége.
4. Tógazdaságok beszervezése.

ad. 1. A Felvidékkel és Kárpátaljával kapcsolatban számos halászati társulat és halász, sporthorgász egyesület, pontyos és pisztrángos tógazdaság és hatalmas pisztrángos vízterület került vissza. Jelenleg ezek az érdekelték a választmányi tagok között egyetlen taggal sem szerepelnek. Ha az ország lakosság növekedését vesszük tekintetbe, úgy ezen az alapon a választmányi tagok számát 5-el kellene emelnünk.

ad. 2. A nyíltvízi halászati társulatok száma és területe a Felvidékkel és Kárpátaljával kapcsolatban örvendően emelkedett. A csonkaországi 42 halászati társulat helyett ma 56 társulat mintegy 230.000 kat. holdat képvisel. Ha ebből levonjuk a Balaton és a Velencei-tó mintegy 110.000 kat. hold, vízterületét úgy kitűnik, hogy a kb. 120.000 kat. hold vízterületet képviselő nyíltvízi halászati társulatok a választmányban egyáltalában nincsenek képviselve, jóllehet nagyrészt tagjai az egyesületnek, évente 500 pengő tagdíjat és mintegy 600 pengő külön támogatást juttatnak az egyesületnek. (A tógazdaságok az egyesületet hasonló támogatásban nem részesítik.)

A halászati felügyelőség kérésére ezek a társulatok valószínűleg mind tagjai lennének az egyesületnek és megértés esetén minden bizonnyal, az eddiginél is nagyobb összeggel támogatnák az egyesületet.

Ha a fenti 120.000 kat. hold vízterület évi halfogását kat. holdanként 15 kg-al számítjuk, úgy ez 18.000 mázsának felel meg, ez tógazdasági termelésünknek kb. 35–40%-a.

A nyíltvízi halászat terén még nagy haladást érhetünk el, amire néhány mintaszerűen vezetett társulatunk a legjobb példa. Az a nemzetgazdasági érték, amit a halászati társulatok képviselnek, indokoltá teszi, hogy részükre a választmányban megfelelő helyet biztosítsunk. A nyíltvízi tavi halászat eddig 5 taggal szerepelt a választmányban, a társulatok részéről legalább 7 személy beválasztása volna indokolt:

ad. 3. A választmány 30 tagja között jelenleg nincs egyetlen egy sporthorgász sem (kivéve Nagymélt. Szurmayer alelnök urat), pedig ennek a halászati ágak jelentősége ál-

landóan növekszik. Ma már hazánkban is több ezerre tehető a vérbeli sporthorgászok száma (Németországban 1938-ban a sporthorgász egyesületek taglétszáma 106.000 volt).

A választmányban megfelelő számú képviselőtük mindenképpen indokolt. Sőt szó lehet esetleg a sporthorgász «szövetség» megalakításáról is az országos halászati egyesület kötelekében, ugyanúgy mint a halászati társulati szövetségét is, mint külön szakosztályt, kívánatos volna megalakítani. (Lásd az alapszabály 2. § f pontját, az egyesület célja: «közreműködik szűkebbkörű halászati egyesületek szervezésében és ezek között állandó kapcsolatot létesít». 19. §. Fiók egyesületek alakítása.)

ad. 4. Tógazdaságok.

Az egyesületet illetve annak választmányát több oldalról érte panasz, hogy a független tógazdák részesedése az egyesület választmányában csekély. A 14 termelő tógazda kezén összesen 4102 kat. hold van. (A Magyar Tógazdaságok R. T. levonásával), míg a választmányon, illetőleg az egyesületen kívül állók tógazdasági területe 8322 kat. hold. Kétségtelen igaz, hogy a választmányban nem lehet minden tógazda képviselve, mégis az egyesületen kívül álló mintegy 70–80 tógazdaság indokoltá tenné több termelő tógazda beválasztását a választmányba. — Ezáltal elérhető volna, hogy az egyesület valóban a tógazdaságok érdekei képviselői szerve is legyen. A vidéki tógazdaságok érdekeinek hathatós védelme és képviselői gyakorlatilag csak akkor oldható meg, ha a távolsági és egyéb hátrány nagyobb létszámmal ellensúlyozzuk. Ha az eddigi 14 termelő tógazda létszámát a 9 legnagyobb tógazdával emelnénk úgy például elérhető volna, hogy a 4102 kat. hold helyett 6866 hold volna képviselve a választmányban. Ebből kb. 1000 kat. hold terület jelenleg nem is tagja az egyesületnek. Az egész választmány így 13106 kat. holdat képviselne, azaz az összes tógazdaságok területének 70 %-át az eddigi 55 %-kal szemben. Még szembetűnőbb, ha a termelő tógazdák területének növekedését vesszük alapul. A 22 % 38 %-ra emelkedne, amiből a Magyar Tógazdaságok r. t. 32 %-os részesedése járul.

A fentiek alapján indokolt látszik, hogy a választmány maximálisan 20 taggal emeltesse. Az ezzel kapcsolatos alapszabály módosításokat, valamint az új választmányi tagok névjegyzékét már a legközelebbi közgyűlés elé volna kívánatos terjeszteni, úgy hogy az új választmányi tagok megválasztása a belügyminiszteri alapszabály módosítás jóvá hagyásától függően már most, az 1940 évi rendes közgyűlésen, megtörténhessen.

Az 50 tagú választmány tagjai lehetnének tehát jelenlegi 20 tagon kívül:

- 1 érdektelen,
- 4 sporthorgász,
- 7 nyíltvízi társulati tag és
- 9 tógazda.

Az alapszabály módosításokkal kapcsolatban kívánatos volna a fiók egyesületek alakítására vonatkozó 19. § módosítása, amely lehetővé tenné, hogy az egyesület kebelében a jövőben külön halászati társulati, tógazdasági, kereskedői, sporthorgász és halászbérlő szakosztály is működhesse.

Kívánatos volna az alapszabály módosítása, hogy az eddigi papírkoronában történő kiutalási stb. (előző évi érvényben lévő alapszabály szerint) jogok pengő értékben állapíttassanak meg.

[5. §-ban a tagsági díj max. összege évi 3000 korona]

5. §-ban alapító tagok egyszersmindenkorra 10.000 koronát fizetnek,

13. §-ban a választmány 200.000 korona kiutalási joggal bír, (16 P.).

15. §-ban az elnök 10.000 korona kiutalási joggal bír (80 fill.)]

A kishalászok támogatása érdekében részükre a köztestviselők által élvezett tagdíjkedvezmény megadása indokolt.

Végül a Halászat e. lannak háború előtti 2 helenkin történő megjelenése érdekében, valamint azért, hogy az egyesület a halászat tudományos részét nagyobb mértékben támogathassa, kívánatosnak látszik a tógazdaságok terület arányban történő hozzájárulás fizetésének megvitatása. (Például 50 kat. holdanként évi 5 P-t.)

A fenti szerény megjegyzéseket csupán az Egyesületünk működését kísérő érdeklődés és az Egyesületünk felvirágztatása érdekében tettem meg.

1940. II. 26.

Kontur Gy.

GYÁSZESETEK.

Pataky Beksits Tibor †

a Magyar Tógazdaságok r. t. igazgatója, a pellérdi tógazdaság vezetője f. évi március hó elsején élete 57. évében elhunyt. Temetése Kaposvárott a központi temetőben 5-én volt a r. k. egyház szertartása szerint igen nagy részvét mellett.

Mély megilletődéssel vettük e szomorú hírt. Palaky-Beksits Tibort lapunk minden olvasója ismerle legalább hírből, de igen sokan személyesen is. Minket az igaz barátság kötelei fűztek hozzá.

Igen kiváló magyar pontytenyésztő tógazda távozott el vele körünkől, aki igen nagy tudással, munkakedvvel és bámulatos megfigyelőképességgel *úttörő munkát végzett a pontytenyésztés és pontynemesítés terén.* Ő volt az első nálunk aki már több mint húsz évvel ezelőtt, olyan komoly fajtakiválasztással foglalkozott, hogy a varászlói tógazdaságban a pontyokat megjelölte és évek hosszú munkájával kitenyésztelte a híres dunántúli nemespontyokat. A pellérdi tógazdaságokba került később, amelynek különleges viszonyai a kezelési rendkívül nehezé teszik s az ő nagy tudására vallott, hogy itt is kiváló eredményeket tudott elérni. — A legnagyobb magyar pontytenyésztő vállalat már régen igazgatói raggal honorálta kiváló gyakorlati tógazdájának tudását és munkásságát, s a pellérdi tógazdaság vezetésén kívül gyakorta megbízta más dunántúli tógazdaságainak felülvizsgálásával és szaktanácsadással is.

Korai halála nemcsak özvegyét és két felnőtt leánygyermekét döntötte szíjába, de pótolhatatlan veszteséget jelent a Magyar Tógazdaságok Részvénytársaságnak, az Országos Halászati Egyesületnek és az egész magyar haltenyésztésnek is.

Emlékét igaz baráti kegyelettel őrizzük meg, lesújtott kedves családjának s a Magyar Tógazdaságok Részvénytársaságnak pedig ez úton is őszinte részvétünket fejezzük ki.

*

Lindmeyer Antalné sz. Thaller Erzsébet, Lindmeyer Antal m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatónak, a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás helyettes vezetőjének felesége február hó 26-án, boldog házassága 31. évében váratlanul, hirtelen elhunyt. Február hó 29-én temették el az óbudai temetőben a r. k. egyház szertartása szerint, a nagyszámú előkelő rokonság és hivatalársai mély részvétével.

Mélyen megrendült szeretett munkatársunknak és családjának az egész magyar halásztársadalom nevében is ez úton fejezzük ki igaz részvétünket.

Tájékoztató a hizlalási hitelakcióról.

Tógazdaságaink részéről többoldról fordultak a halászati felügyelőséghez a hizlalási hitel kérdésében. Tógazdaságaink érdekében kívánatosnak látjuk a tájékoztatónak szó szerinti közlését, azzal a megjegyzéssel, hogy a külkereskedelmi hivataltól nyert értesülés szerint a hizlalási hitel esetleg a tógazdaságokra is kiterjeszhető.

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal előterjesztésére 5.000.000.— pengő hitelkeretben hizlalási kölcsönök folyósítását engedélyezte. Ezek a hitelek az Országos Központi Hitelszövetkezet útján, állatkereskedéssel foglalkozó szövetkezetek és kereszteni állatkereskedők beiktatásával kerülnek folyósításra.

A kölcsönt igénylő gazdák az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekibe tartozó vidéki hitelszövetkezeteknél rendelkezésre álló kölcsönigénylési lapokon jelentsék be igényeiket, annál az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekibe tartozó Hitelszövetkezetnél, amely lakóhelyükhöz a legközelebb fekszik.

A kölcsön egy hizlalási ciklusra — 6 hónapra — folyósítatik, a Magyar Nemzeti Bank mindenkor váltóteszámítolási kamatlábat 2½ %-kal meghaladó, vagyis ezidőszent 6½ % évi kamattal, a hizóba állított állatok közzizálogul leendő lekötése mellett.

Ha a hizlalni szándékozó gazdának meg van a be-

állítani való állata, de takarmánykészlete nincsen, úgy igényelhet kölcsönt takarmánybeszerzésre, de igényelhet kölcsönt az a gazda is, aki megfelelő takarmánykészlettel rendelkezik, a beállítani való állatokat azonban a kölcsönösszegeből kívánja megvásárolni.

A kölcsön folyósítása és a lekötött állatok értékesítése állatkereskedéssel foglalkozó szövetkezet, vagy kereszteni állatkereskedő bevonásával történik. Epen ezért a kölcsönigénylési lapon meg kell jelölni azt a szövetkezetet vagy kereskedőt, akinek útján a hizlaló gazda a lebonyolítást eszközölni kívánja.

A kölcsönigényléshez be kell csatolni a hizlaló gazda és a lebonyolító szövetkezet vagy kereskedő között létesített megállapodást is.

A kölcsönigénylési lapokat úgy a gazda, mint a lebonyolító szövetkezet vagy kereskedő szabályszerűen kitölteni és aláírásával ellátni tartozik. Az ilyen módon kiállított hiteligenylési lapokat annál az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekibe tartozó vidéki Hitelszövetkezetnél kell benyújtani, amelynek működési területén a hitelt igénylő gazda lakik.

A kölcsönigénylési lapokat be lehet szerezni még az Országos Központi Hitelszövetkezetnél (Budapest, V. Náador-u. 22.) és a Magyar Állat- és Állattermékek Kiviteli Szövetkezetnél (Budapest, V. Aulich-u. 8.).

Budapest, 1940. február hó.

Magyar Állat- és Állattermékek
Kiviteli Szövetkezet.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Ílusz esztendő óta irányítja vitéz nagybányai Horthy Miklós úr öföméltósága, Magyarország kormányzója, Hazánk sorsát, mint az állami legfelsőbb hatalom alkotmányos birtokosa és a nemzeti hadsereg Hadura. Az ünneplést elhárította ez alkalommal, törhetetlen bizalommal Hazánk szebb jövője iránt, amelynek alapjait és biztosítékait Neki köszönhetjük.

Magyarország újjáépítője és gyarapítója felé a tisztelet, elismerés, hála és hódolat őszinte, keresetlen megnyilatkozásai sugároznak mégis mindenfelől, hazulról és az egész nagyvilágból.

Mi magyar halászok is a legmélyebb tisztelettel, hállal és hódolattal tekintünk fel Reá, kérve a Mindenhatót, hogy Őt nekünk sokáig tartsa meg Vezérünknek, magyar Hazánk javára és dicsőségére!

Személyi hírek. A földművelésügyi miniszter úr *ijj. dr. Szabó Zoltán* m. kir. kísérletügyi gyakornokot a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomásra helyezte át szolgálatára, *dr. Wognárovich Eleket* pedig a XI. fiz. osztályba ugyanezen állomásra m. kir. kísérletügyi gyakornokká kinevezte.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint 1940 február hó folyamán a nagybani halarak kilogrammonként a következők voltak:

	egész nagy	1.90—2.— P
	nagy	1.80—2.— „
Édesvizi élőponty	közép	1.70—1.80 „
	kicsi	1.60—1.70 „
Édesvizi jegelt ponty	nagy	1.40— „
	I. oszt.	5.20 „
Balatoni fogas-	II. oszt.	4.— „
süllő	III. oszt.	3.60 „
	IV. oszt.	3.— „
Fogassüllő	I. oszt.	3.50—4.50 „
Harcsa, élő	2.— 4.— „
Csuka	1.60—2.20 „
Compó, élő	0.80—1.40 „
Márna		
Kecsege		
Kárász élő	0.80—1.40 „
Kárász jegelt	0.45—1.— „
Balatoni keszeg	0.45— „

A lap kiadásáért felelős: **Dr. Unger Emil.**

Eladó:

3000 db 1 nyaras 15 deka átlagsúlyú

fogassüllő ivadék.

Tavaszi szállításra megtermékenyített fogassüllőikra előjegyzéseket elfogadunk. — Simongáti Uradalom tógazdasága Simongát u. p. Nagyatád.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

TELEFON: 185-740, **BUDAPEST**
IX., Központi Vásárcsarnok

BARTA LIPÓTNÉ
HALKERESKEDŐ

TELEFON:
Iroda: 185-0-71.
Üzlet: 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Az ország számtalan tógazdaságától kapom a legkitűnőbb elismeréseket, melyszerint a gumiüzememben sokévi tapasztalattal készített

gumi halászcizmák

tartósság tekintetében utolérhetetlenek. — Hosszúszerű halászcizmáim a legnemesebb és legerősebb autógumiból készülnek és dacára annak, hogy ára szokatlanul olcsó, mégis

Halászmestert

ajánlok, aki a haltenyésztésben, halókötésben és kosá-kötésben jártas, feltétlen megbízható és tisztaműtű. — Cím a kiadóhivatalban.

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelhalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon: 185-4-48.

Fióközletek: IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185-4-48. — V., gr. Tisza István-u. 10. Telefon: 181-6-79. — VII., Garay-téri vásárcsarnok. Telefon: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. Telefon: 135-3-39.

Budapest.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, párafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

Fióközlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

a tartóssága fölülmul minden más anyagból készült halászcizmát. —

Kérdezősködésre szívesen megnevezem, hogy mely tógazdaságoktól lehet érdeklődni, a nagyon bevált **VULKÁN-HALÁSZCSIZMÁIMRÓL**

BARNA BÉLA gumiüzem, PÉCS
Ferenciek-u. 8.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárusítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a **Magyar Tógazdaságok Rt.** kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontot, anyapontot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.

